

Informacja

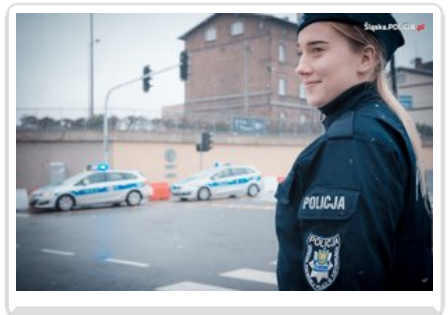
Strona znajduje się w archiwum.

95. ROCZNICA POWOŁANIA POLICJI KOBIECEJ

Data publikacji 26.02.2020

W tym roku obchodzimy 95. rocznicę służby kobiet w Policji. Obecnie, w strukturach tej największej formacji mundurowej w kraju jest ich około 15 tysięcy. Pracują w różnych pionach i na różnych stanowiskach. Dziś rekrutując do służby muszą spełniać te same wymagania, co ich koledzy policjanci. Jednak nie zawsze tak było... Zachęcamy do zapoznania się z ciekawą historią kobiet w policyjnych szeregach, w tym w Policji Województwa Śląskiego.

W 2020 roku przypada 95. rocznica powołania w strukturze Policji Państwowej jednolitej formacji kobiecej. Obecnie w Policji służbę pełni około 15 tysięcy funkcjonariuszek, które służą na równi z kolegami – policjantami. Policjantki i policjanci nie są oceniani przez pryzmat płci. Dla ich przełożonych najważniejsze są predyspozycje oraz przygotowanie do służby.

Zatrudnienie kobiet w Policji nieustannie wzrasta. W sposób naturalny kobiety zajmują jako funkcjonariuszki kierownicze stanowiska. Obecnie, już 20 procent ogółu stanowisk kierowniczych w Policji piastują kobiety, sprawdzając się na stanowiskach Zastępcy Komendanta Głównego Policji, Komendantów Wojewódzkich Policji czy Dyrektorów Biur Komendy Głównej Policji. Dzięki dobremu wykształceniu i wysokim kwalifikacjom policjantki zajmują również stanowiska komendantów, naczelników oraz kierowników, na wszystkich szczeblach organizacyjnych formacji.

Należy również podkreślić, że kilkanaście tysięcy kobiet pracuje w Policji na stanowiskach cywilnych. Ich praca, ogromne zaangażowanie, właściwe predyspozycje oraz umiejętności są bardzo ważne dla sprawnego funkcjonowania całej Policji, w celu zapewnienia najwyższego stopnia bezpieczeństwa obywateli.

Odnosząc się do historycznych zarysów Kobiecej Policji, należy zacząć od dnia 24 lipca 1919 roku. To wówczas powołano do życia Policję Państwową. Kobiece struktury w formacji, która zdominowana była przez mężczyzn, wprowadzała dzięki swojej determinacji Stanisława Paleolog. Postać tej prekursorki policyjnej była bardzo barwna. Stanisława Paleolog uczestniczyła w wielu walkach oraz wojnie z bolszewikami. Dała się poznać jako dobra funkcjonariuszka, kończąc Szkołę Główną Policji Państwowej. To właśnie ta, jedna z pierwszych policjantek, stanęła na czele powstałej formacji kobiecej. Źródła historycznie nie podają genezy znalezienia się Stanisławy Paleolog w Policji Państwowej. Nie są znane przesłanki założenia przez nią munduru czy informacje z czyjej inicjatywy zdecydowała ona o poświęceniu swojego codziennego życia dla służby drugiemu człowiekowi. Możemy jedynie domniemywać, że istotnym faktem była nowa strategia wytyczona przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dotycząca zwalczania handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi. Solą w oku tamtejszego okresu była również prostytucja, stręczycielstwo, pornografia i demoralizacja. Jak pokazuje historia, początki nie były łatwe. Kobiety pomimo braku formalnych przeszkód nie były entuzjastycznie przyjmowane w policyjne szeregi. Społecznie zawód policjanta był uważany za profesję czysto męską, pozbawioną miejsca dla kobiet. Policja poprzez swoje transformacje oraz nowoczesne jak na tamten okres rozwiązania stale ewoluowała. Zakres zadań stojących przed formacją sprawił, że zaczęto dostrzegać na rynku pracy potencjał kobiet i ich istotną rolę, którą mogą odgrywać w zwalczaniu przestępstw w środowisku rodzinnym i wśród nieletnich. Ta typowo męska formacja, zaczęła borykać się z masowymi przestępstwami dotyczącymi handlu kobietami i dziećmi, gdzie w bardzo szybkim tempie kobiety zaczęły wybijać się na tle mężczyzn w realizowaniu zadań związanych z tymi czynami.

Efektom tego, Minister Spraw Wewnętrznych Cyryl Ratajski już 26 lutego 1925 roku polecił utworzyć Policję Kobiecą.

Wcześniej, w 1924 roku w Komendzie Głównej Policji Państwowej w Warszawie rozpoczął się kurs specjalny dla policjantek. Od tamtej pory, kobieca policja zaczęła funkcjonować w sposób formalny.

W miejscu dotychczasowej policji obyczajowej powstała VI Brygada Urzędu Śledczego Miasta Warszawy gdzie służbę zaczęły pełnić policjantki odpowiednio wyszkolone do pracy. Brygada nie była liczna-w służbie kryminalnej było jedynie 18 policjantek.

Policja kobieca rozwijała się i dopasowywała do panujących warunków w ówczesnej Polsce. Do lata 1939 roku na kolejnych edycjach kursów w Głównej Szkole Policji Państwowej w Warszawie szkolenie odbyło 300 policjantek.

Wstąpienie w szeregi kobiecej policji nie było łatwe, służba była uważana za misję, która wymagała wielu poświęceń i wyrzeczeń. Policjantką mogła zostać wyłącznie panna lub wdowa. Obowiązkiem było posiadanie nienagannej opinii oraz odpowiedniego wzrostu rzędu minimum 164 cm. Wymagania wiekowe również były istotne, do służby przyjmowano bowiem kandydatki w przedziale wiekowym 25 - 40 lat. Przyszła policjantka musiała być absolwentką co najmniej szkoły średniej. Kobiety z dziećmi lub mężatki nie mogły liczyć na założenie policyjnego munduru, a wstępując w szeregi policji, kobieta zobowiązywała się do zrezygnowania z zamążpójścia przez 7 lat. Policjantki cechowały się wysokimi kwalifikacjami zawodowymi, znały kilka języków obcych, co było bardzo przydatne podczas wizytacji policji z innych krajów.

Kwestie regulaminowe również nie pobiły policjantkom. Obowiązujące przepisy zakazywały makijażu czy ekstrawaganckich fryzur, a ich wygląd musiał być jak najbardziej stonowany i estetyczny. Te wszystkie obostrzenia nie zniechęcały jednak kobiet do wstępowania w policyjne szeregi i formacja szybko i prężnie zaczęła się rozwijać.

A jak wyglądało to na ziemiach śląskich? Dzięki uprzejmości Grzegorza Grześkowiaka - Przedstawiciela Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Rodzina Policyjna 1939 roku zs. w Katowicach udało nam się odkryć kilka faktów z kart historii funkcjonariuszek Policji Województwa Śląskiego. Rozmowę przeprowadzili stróże prawa z Gabinetu Komendanta

Wojewódzkiego Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Gabinet: *Panie Grzegorz, jak wyglądały początki kobiet w Policji Województwa Śląskiego?*

GG: Ta historia różni się od historii początków Policji Państwowej. W czerwcu 1922 roku część Górnego Śląska powróciła do Polski, w wyniku czego powstało autonomiczne Województwo Śląskie, którego podstawą prawną był statut organiczny z 15 lipca 1920 roku. Statut ten określał również powstanie formacji policyjnej, częściowo tylko zależnej powołanej rok wcześniej Policji Państwowej na terenach wyzwolonych spod okupacji wojsk obcych. 17 czerwca 1922 roku I Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego Józefa Rymera została utworzona Policja Województwa Śląskiego, która była siostrzaną formacją do Policji Państwowej. Zgodnie z przepisami dotyczącymi PWŚI kobiety były przyjmowane do służby od momentu utworzenia tej formacji na ogólnych przepisach dotyczących kandydatów do służby.

Gabinet: *Kobiety były przyjmowane i szkolone na tych samych zasadach co mężczyźni?*

GG: Policjantki były szkolone zawodowo w Szkołach Policji Województwa Śląskiego w Świętochłowicach i Katowicach, czyli tak jak wszyscy, a po roku 1927 były również kierowane do Szkół Policji Państwowej. Funkcjonariuszki Śląskiej Policji od samego początku pełniły służbę w jednostkach miejskich i powiatowych oraz Szkołach Policji na stanowiskach w pionach służby mundurowej (prewencji), służby śledczej oraz logistyki.

Gabinet: *Wiadomo skąd zainteresowanie kobiet podjęciem służby w tamtym okresie?*

GG: Większość kandydatek do służby w PWŚI miały za sobą piękną kartę pracy na rzecz niepodległości Polski oraz powrotu Górnego Śląska do macierzy, działając jako członkinie Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska, jak i funkcjonariuszki Polskiego Komisariatu Plebiscytowego. Można domniemywać, że miały to po prostu we krwi. Poza tym, młoda polska nie miała powszechnego i nieograniczonego dostępu do wszystkich dóbr, a co za tym idzie, nawet zmiana mundurów była płynna między żołnierskimi, policji plebiscytowej i dalej Policji Państwowej.

Gabinet: *Kobiety stanowiły duże wsparcie dla rozwoju formacji?*

GG: Z pewnością, nie wiemy jednak jak duże. Na podstawie zasobów archiwalnych znajdujących się w Archiwum Państwowym w Katowicach do chwili obecnej udało się ustalić 11 pań, które w latach 1922 - 1939 były funkcjonariuszkami Policji Województwa Śląskiego. Policjantki PWŚI za wzorowe wykonywanie obowiązków służbowych były uhonorowywane odznaczeniami państwowymi nadawanymi przez Prezesa Rady Ministrów oraz Głównego Komendanta Policji Województwa Śląskiego. Historia pamięta o starszej posterunkowej Natalii Hermanówniej, która na wniosek Głównego Komendanta PWŚI insp. Józefa Żółtazka została odznaczona przez Premiera Rządu RP w 1938 roku Brązowym Krzyżem Zasługi za zasługi w służbie państwowej. Starsza posterunkowa to oczywiście nazwa współczesna, a w okresie 20-to lecia międzywojennego, mimo obecności kobiet na różnych stanowiskach w formacji nie używano odpowiedników stopni służbowych z żeńskimi końcówkami. Pani Hermanówna była by więc starszym posterunkowym.

Przez 95 lat wiele się zmieniło. Czasy i nastroje w społeczeństwie również. Rekrutacja do służby w Policji XXI wieku jest tożsama dla kobiet i mężczyzn. Każdego obowiązują takie same wymagania, umundurowanie jest ujednoczone a wyjątek stanowi jedynie możliwość noszenia spódnicy do munduru wyjściowego. Dziś kobiety w mundurze policyjnym można spotkać w pionach prewencyjnym, logistycznym oraz kryminalnym. Podobnie jak pionierskie policjantki, także dzisiejsze funkcjonariuszki doskonale radzą sobie i sprawdzają się w realizowaniu ustanowionych zadań dla całej formacji. Obecnie w województwie śląskim służbę pełni 1297 policjantek.

W roku 95. rocznicy powołania Policji Kobiecej doświadczamy, że służba i praca każdej z grup stanowiących tą największą formację jaką jest Policja, niezależnie od płci czy faktu noszenia munduru bądź nie, jest tak samo ważna i wnosi wartości, dzięki którym wszyscy możemy sprawnie funkcjonować, a obywatele czuć się bezpieczni.

Z okazji 95 rocznicy kobiet w Policji, wszystkim funkcjonariuszkom życzymy sukcesów służbowych oraz życiu prywatnym.

Opracował: Wydział Gabinet Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach